

SLOVENSKI NAROD

zajma vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrt 2D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Češke carine

V češkoslovaškem parlamentu je postalo silno živahno, ko je stopilo v odločilni stadij vprašanje agrarnih carin. Večina parlamenta se je izjavila za to, da se vpeljejo stalne cene na uvoz agrarnih produktov; v ospredje zanimanja so carine na moko in na živino.

Opredelitev političnih strank v češkoslovaškem parlamentu je pokazala pri tej priliki izredno važne pojave, ki so na mah postavili ves problem vladanja v republiki v izredno jarko luč. Za agrarne carine so nastopile in glasovale meščanske, oziroma agrarne stranke in sicer tako vsi češkoslovaški in nemški agrarci, nasprotno proticarinsko fronto pa so tvorile socialistične stranke od nacionalističnih češkoslovaških socialistov do komunistov in vrh tega še nemški nacionalci. Ves parlament se je razdelil tedaj na dva tabora iz popolnoma drugačnih nagibov, nego je bilo to doslej na Češkoslovaškem običajno. Namesto sklenjene češke fronte imamo grupacijo po gospodarskih in socialnih momentih, ki prav nič ne vpoštevata narodnega momenta.

Ze po zadnjih parlamentarnih volitvah, ki so prinesle izdatno oslabljenje socialnodemokratske stranke v korist komunistov, se je pokazalo med češkimi socialnimi demokrati stremenje, restavrirati svoj prestiž med delavstvom z močnejšim uveljavljanjem socialnega momenta in ob zadnji vladni krizi je igrala ta težnja že zelo važno vlogo, tako, da se je morala naposled sestaviti uradna vlada. Ko je prišel sedaj pred parlament načrt, definitivno urediti carine s precej močno izraženim sklenjenjem poljedelstva in živinoreje, so smatrale vse češke socialistične stranke za nujno, da se postavijo proti njemu. S tem se je proces grupacije političnih strank po gospodarskih in socialnih načelih, pričet že pred meseci, še ojačil in vprašanje postaja vedno bolj aktualno, ali bo mogoče še nadalje vzdržati v CSK enotno nacionalno fronto, ali jo bo treba nadomestiti s koalicijo med meščansko-agrarnimi češkimi in nemškimi strankami. Znano je, da zelo odlični predstavitelj političnega življenja v republiki želijo tak preokret, toda prezreti se ne sme, da stranke, zastopnice srednjih slojev, niso v večini za tako pregrupacijo. Ker je na vladi nevtralna uradna vlada, carinska debata in borba ni imela za posledico vladno krizo, ki bi bila pa gotovo nastopila, da je na krmlju vlada petke ali šestke.

Toda odločitev v tem problemu se vendarle ne bo dala odlagati. Gospodarska kriza postaja tudi v CSK zelo akutna; vsi socialistični govorniki so naglašali, da se nahaja osebito rudarstvo v hudi stiski. Kolikor kritičnejši pa postaja gospodarski položaj, toliko težje je reševati socialne in gospodarske probleme po kompromisni formuli, ki jo morejo akceptirati tako narodni demokrati kot agrarci ter socialisti.

Carinska borba pa je pokazala tudi že svoje posledice drugod. S češke strani se je naglašalo, da diktirajo agrarne carine oziroma na vzhodne predele, tedaj osebito na Slovaško, ki je nad 60 % poljedelska in kjer bo večje vpoštevande kmetijskih interesov izpodmaknilo tla madžarski propagandi. Dalje pa se oglašala Madžarska, ki pravi, da je vsled carine na moko prizadeta njena mlinska industrija, in da bo sploh uvoz madžarskih agrarnih proizvodov vsled novih carinskih določb najbolj udarjen; zato preči s proticarinami na uvoz čeških industrijskih izdelkov, tako da se napoveduje carinska vojna med obema državama.

Velike demonstracije v Berlinu

Berlin, 15. junija. Agitacija za in proti plebiscitu glede odškodnine nemškimi knezom je dosegla vrhunec. V Berlinu in povsod po Nemčiji se vrše množične manifestacije. Monarhisti, kjer so vsaj na ulici v premoči, manifestirajo za Hohenzollernce in Hindenburga. V Berlinu so sredi socialni demokrati priredili veliko manifestacijsko zborovanje, ki se ga je udeležilo do 60.000 oseb. Govorniki so ostro napadali tudi predsednika Hindenburga radi znanega njegovega pisma. Med množicami so se pojavile tudi na konjih razne maske, ki so predstavljale karikature bivšega cesarja Viljama. Zborovanje je potekalo drugače popolnoma mirno, pač pa je po zborovanju prišlo do velikih demonstracij, ki so državna polietja zaplenila neko karikirano masko Viljama II. Polietja je demonstrante naglana s pendreki. V gnetji je bilo okrog 50 oseb več ali manj težko ranjenih. Demonstracije so trajale pozno v noč in je prišlo večkrat do spopadov med policijo in demonstranti.

Na poti k blejski konferenci

Dr. Ninčič in dr. Beneš se sestanejo v Ljubljani jutri popoldne. — Rumuni pridejo šele v četrtek s posebnim vlakom.

Beograd, 15. junija. Zunanji minister dr. Ninčič odputuje zvečer v Ljubljano, da pozdravi zunanjega ministra dr. Beneša, ki prispe v Ljubljano jutri popoldne. Obenem z zunanjim ministrom bosta odpotovala v Ljubljano češkoslovaški poslanik g. Jan Šeba in rumunski poslanik g. Emanti. Dr. Beneš prispe v Ljubljano v sredo popoldne iz Zeneve preko Trsta. Na Rakeku pozdravi dr. Beneša v imenu naše vlade načelnik zunanjega ministrstva Stevan Stevanović. Poslaniki in oboja ministra se sestanejo popoldne na ljubljanskem kolodvoru. Ob ugodnem vremenu se odpeljejo na Bled z avtomobili.

Rumunska delegacija pod vodstvom ministra Mitilinea prispe jutri v Veliko

Kikinda. Sprejme jo tajnik zunanjega ministrstva Životić. Rumunski delegatje in novinarji potujejo s posebnim vlakom, ki pride na Bled v četrtek zjutraj.

Konferenca Male antante na Bledu se poleg ostalih udeležev tudi rumunski poslanik v Pragi Filodor, naš poslanik v Pragi Liuba Nešić in naš poslanik v Bukarešti Čolak-Antić.

Bukarešta, 15. junija. Zunanji minister kraljevine Rumunske g. Virgul Mitilineu, poslanik kraljevine SHS g. Čolak-Antić in poslanik češkoslovaške republike g. Kunz-Jizersky so včeraj podpisali pogodbo o podaljšanju obrambne zveze med Rumunsko, Jugoslavijo in Češkoslovaško za nadaljnja tri leta.

Ostra borba za konvencije z Italijo

Proti ratifikaciji konvencij je vsa opozicija. — Tudi radičevci so jih prvotno odklanjali, a so se umaknili, ko je dr. Ninčič zagrozil z demisijo.

Beograd, 15. junija. Na snočni seji je parlamentarni odbor po živahni in stvarni debati sprejel vse konvencije sklenjene s kraljevino Italijo in sicer z 10 proti 6 glasovom. Proti je glasovala cela opozicija (samostojni demokrati, klerikalci, Davidovičevi demokrati in zemljoradniki). Pred glasovanjem je prišlo do zanimivih incidentov. Radičevci posl. Preka je pristopil k predsedniku odbora dr. Kujundžiću ter zahteval, naj se konvencije stavijo z dnevnega reda. Radičevci ne morejo glasovati za njih sprejem, ker jih še niso poročili. Predsednik Kujundžić je nemudoma obvestil o tem dr. Ninčiča. Kmalu na to je bil poklican k Ninčiču posl. Preka. Zunanji minister je odločno izjavil, da bo takoj izjavil posledice, ako člani HSS ne glasujejo za sprejem konvencij. Opozoril je posl. Pre-

ko tudi na zunanje politične posledice z ozirom na neposredno konferenco Male antante na Bledu. Ta konferenca bi morala biti odgojena za slučaj, da bi on demisioniral. Radičevci so nato zopet kapitulirali in izjavili, da bo klub HSS glasoval za konvencije.

Značilno je tudi stališče Davidovičevih demokratov napram tem konvencijam. Pri glasovanju za ratifikacijo trgovinske pogodbe z Italijo so imeli člani Davidovičevega kluba popolno svobodo. Sedaj se je stvar bistveno spremenila. Na današnji dopoldanski seji Davidovičevega kluba se je razvila živahna in mestoma burna debata o konvencijah. Klub je sklenil, da morajo člani glasovati proti konvencijam. Motivacija o stališču kluba napram konvencijam bo podal kot glavni govornik dr. Šumenković.

Oživljena Narodna skupščina

Zakonski predlog Ljube Jovanovića. — Brezkompromisne volitve v odbor. — Vlada je predložila dogovor o ureditvi ameriških dolgov.

Beograd, 15. junija. Zunanji minister dr. Ninčič in finančni minister dr. Perić sta predložila Narodni skupščini zakon o sporazumu, sklenjenem med kraljevino SHS in Združenimi državami Severne Amerike, ki je bil podpisan 3. maja t. l. v Londonu in ki ureja naše vojne dolgeve Ameriki. Pogodba vsebuje 11 členov. Prvi člen ugotavlja: vsoto našega dolga Zedinjenim državam. Svota znaša 62.850.000 dolarjev. Izplačilo ima vsršiti kraljevina SHS v bonih ali pari v skupnem znesku glavnice dolarjev 62.850.000 po datumu od 1. junija 1925.

Pred pričetkom današnje plenarne seje Narodne skupščine je bil sestanek klubskih načelnikov, ki so se imeli sporazumeti glede volitve odbora za proučevanje zakonskega predloga Ljube Jovanovića glede raširjenja srbijanskega občinskega zakona na Bosno in Hercegovino. Volitev tega odbora je stavljena kot prva točka dnevnega reda današnje plenarne skupščinske seje. Zakonski predlog o razširjenju občinskega zakona je zelo kratek in vsebuje dva člena. Zakon se glasi:

Člen 1. Občinski zakon z dne 5. junija 1893 z vsemi spremembami in dopolnili se razširja na vse ozemlje Bosne in Hercegovine ter se na podlagi tega zakona ima o takoj izvesti občinske volitve. Občine v Bosni in Hercegovini se imajo upravljati po določilih občinskega zakona z dne 5. junija 1893 z vsemi spremembami in dopolnili.

Člen 2. Zakon o volitvi občinskih zastopov v Banatu, Bački in Baranji, ki temelji na zakonskem pooblastilu v smislu člena 60. občinskega zakona za Slovenijo, ki je bil spejet 29. aprila 1922 na seji druge sekcije zakonodajnega odbora, se ima objaviti v »Službenih Novinah« in se imajo nato na temelju tega zakona izvesti občinske volitve v Banatu, Bački in Baranji. Na temelju tega zakona se imajo tudi opravljati občine.

Na seji klubskih načelnikov so tudi hrvatski federalisti zahtevali zase eno mesto v odboru. Ker ni prišlo do sporazuma, je odločeno, da se v plenumu skupščine izvede poimensko glasovanje za volitev odbora.

Današnja plenarna seja je pričela zelo pozno, šele ob 11. dopoldne. Ker je skupščinski predsednik Marko Trifković obolel, je prevzel predsedstvo prvi podpredsednik dr. Milan Subotić.

Zanji minister dr. Momčilo Ninčič je zbornici sporočil, da sta za debato o konvencijah, sklenjenih z Italijo, določena kot strokovnjaka dr. Rybaf in Avramović, ki sta te konvencije v celotnosti tudi podpisala.

Skupščinsko predsedstvo je dalje sporočilo, da so Davidovičevi demokrati predložili zakonski načrt za spremembo člena 4. uradniškega zakona, ki se nanaša na preiskavo o izvoru premoženja ministrov, poslancev in uradnikov. Za preiskavo o izvoru premoženja uradnikov je potrebna ovadba, podpisana od 10 državljanov, za preiskavo proti ministrom in poslancem pa podpis 25 poslancev.

Skupščina je nato prešla k prvi točki dnevnega reda: Volitev odbora za zakonski načrt Ljube Jovanovića. Ker ni bil dosežen sporazum klubskih načelnikov glede članstva, so posamezne parlamentarne skupine postavile svoje kandidatne liste. Odrejeno je bilo polmensko glasovanje, ki ob pol 13. še traja.

ZVIŠANJE CEN KRUHU V ZAGREBU

Zagreb, 15. junija. Mestni odbor za pobijanje draginje je po daljši razpravi sredi odklonil zahtevo pekarskih mojstrov, da se povišajo cene kruha za 50 para pri kilogramu. Svoj odklonilni sklep odbor motivira kratko, da je ta zahteva neutemeljena in da se odbor ni mogel prepričati o upravičenosti povišanja.

Poziv

V noči dne 1. junija je požar upepelil vas Prigorica, občina Dolenja vas, okraj Kočevje. Zgorelo je 30 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potreščine, živež itd. Brez strehe in brez premoženja je vsled tega 166 oseb. Po nesreči prizadeti prebivalci vasi Prigorica so torej v skrajni bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, za kar jim je treba pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov v celem območju ljubljanske oblasti. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri velikem županu ljubljanske oblasti in pri mestnem magistratu, na deželi pa pri okrajnih glavarjih in pri oblastih, katere bodo ti določili.

Veliki župan: Dr. Baltić s. r.

Nevihite in neurja v Srednji Evropi

Po vsej Srednji Evropi je divjalo v nedeljo in včeraj veliko neurje, ki je napravilo ponekod ogromno škodo.

V Ljubljani in ostali Sloveniji smo imeli v nedeljo še kolikor toliko ugodno vreme. Po vročem dopoldnevu se je sicer popoldne pooblačilo in parkrat grozilo z nevihto, da so se izletniki in prireditelji raznih veselje s skrbjo ozirali proti nebu, a ostalo je k sreči samu pri groznih. Močan veter je črne oblake vedno zopet pregnal.

Povsod pa niso imeli toliko sreče. Od vseh strani prihajajo poročila, da so divjale v nedeljo popoldne velike nevihte, ki so ponekod povzročile tudi precejšnjo škodo. Ze v bližnjem Zagrebu so imeli silno ploho s treskanjem in grmenjem, vmes pa tudi z debelo točo. Zdelo se je, kakor da se je utrgal oblak in prebivalstvo podzemskih stanovanj je bilo že v velikih skrbih, ker je voda vdirla vanje skozi okna. K sreči je naliv trajal le pol ure, nakar se je nebo zopet zjasnilo.

Slabše pa je bilo v drugi pokrajini srednje Evrope, zlasti v Švici. Tam je v nedeljo nad francosko-švicarsko Juro divjalo stahovito neurje. V okolici Chaux des Fonds je močen ciklon tekot petih minut popolnoma uničil 18 seljskih poslopij. Vihar je s koreninami vred izrvl velikanska drevesa ter jih vleklo 20 do 30 km daleč. Pri nevihti je bilo mnogo oseb ranjenih, ena pa je bila ubita. Uničeno je bilo tudi mnogo glav živine. Nevihta je istočasno divjala od Basela do Zeneve. V okolici Chaux des Fonds je bil v dolžini 500 do 1.000 m uničen krasen smrekov gozd. Brez strehe je okoli 100 oseb. Stevilo človeških žrtev še ni ugotovljeno, ker je mnogo ljudi popoldne v gozdu nabiralo gobe. V mestu Chaux des Fonds samem so silo-

viti značni vrtnici odtrgali strehe raz hiš in jih odnašali po zraku. Izpod razvalin neke kmečke hiše so potegnili mrtvega 7 letnega dečka. V mestu je težko ranjenih 8 oseb. Katastrofa je tako velika, da jo v Juri ne pomnijo najstarejši ljudje.

Tudi nad Parizom je v nedeljo divjalo silno neurje, ki je tako v mestu kakor v okolici povzročilo ogromno škodo. Vihar je zajel tudi Srednjo in Vzhodno Francijo in napravil tudi tam precej škode.

Skoro istočasno se je v nedeljo popoldne nad Monakovim utrgal oblak. V mestu je nastala velika poplava, večina podzemskih stanovanj je bila pod vodo. V mnogih slučajih je morala na pomoč požarna bramba.

Nalivi so bili v nedeljo tudi nad vso Nemčijo, Avstrijo, Češko in Madžarsko. Izredno huda nevihta je divjala v Pragi, kjer se je vršil drugi dan vsesokolskega zleta, t. j. zlet dijaškega naraščaja. Čim je bil javni nastop končan, se je med gromom in bliskom vtila strahovita ploha, tako da so se ceste in ulice spremenile v prave potoke. Desettisoč gledalcev so bili premočeni od kože, ker tudi dežniki niso nič pomagali.

A tudi pri nas smo morali plačati svoj tribut. Ker nam je nebo prizaneslo v nedeljo, nas je udarilo sinoči. Ze podnevi je včeraj deževalo in prenehalo le tu in tam za par ur, zvečer okrog 10, pa nas je obiskala prava nevihta z izredno močnim grmenjem. Naliv je trajal skoro do polnoči in nato polagoma pojenjal. O večjih nesrečah in točji doslej še ni poročil.

Prof. dr. Vodnik umrl

Zagreb, 15. junija. Vseučiliški profesor dr. Branko Vodnik je sinoči ob 21.30 nanageloma zadet od kapi umrl. Dr. Vodnik je zvečer ležal v postelji ter pregledaval revizijo 11. številke »Jugoslovenske Njive«, ko ga je zadela srčna kap. Kakor znano, se je vršil zadnje dneve velik proces dr. Vodnika proti vseučiliškemu profesorju dr. Zdenku Verniču. Pokojnik je tožil dr. Verniča radi klevetve po diskovnem zakonu. V »Hrvatstvu« so izšli namreč članki, ki so kruto žalili pokojnika radi njegovega znanstvenega delovanja. Dr. Vernič je ponudil razne dokaze za svoje trditve, toda ti dokazi se niso posrečili. Jutri, v sredo, bi se imeli pričeti pred sodiščem pletojeli, nakar bi bila razglašena sodba.

Pokojnik je bil rojen l. 1879. v Varaždinu ter se je prvotno nazival Branko Drexler. Iz nacionalističnih razlogov je spremenil svoje ime v Vodnik po slovenskem pesniku Valentinu Vodniku. Leta 1911. je postal dr. Vodnik docent na zagrebski univerzi za hrvatsko književnost. l. 1920 pa šele redni vseučiliški profesor. Bil je vedno odličen borec za jugoslovensko idejo in obenem tudi poštvovalen in borben član SDS. Spisal je mnogo znanstvenih študij o hrvatski književnosti. Med drugimi omenjamo zanimivo študijo o Stanku Vrazu, ki je izšla l. 1909. Kot odločen Jugosloven je imel strastne nasprotnike v separatističnem hrvatskem taboru, zlasti med hrvatskimi vseučiliškimi profesorji, ki se niso strašili nobenega sredstva in so mu zadnji čas odpovedali celo stanovanje v poslopju Matice Hrvatske. Ko je Stepan Radič prišel na vlado, je bil dr. Vodnik takoj brez vsakega razloga vpokojen.

INVALIDSKI KONGRES NA CETINJU

Beograd, 15. junija. Prometno ministristvo je dovolilo brezplačno vožnjo udeležnikom invalidskega kongresa, ki se letos vrši na Cetinju na pravoslavno Duhovo.

ZNIŽANJE TRANSPORTNIH TARIFOV

Beograd, 15. junija. Prometni minister je podpisal naredbo, na podlagi katere se znatno znižujejo nekateri transportni tarifi, zlasti oni za pristanišča.

'ANGLIJA IN RUSIJA'

London, 14. junija. Nota angleške vlade sovjetski vladi glede finančne podpore stavkovcem od strani sovjetske vlade je sestavljena v razmeroma prijateljskem tonu. Nota naglašala samo mnenje angleške vlade glede nakazil iz Rusije. Delavska zveza izjavlja v posebni spomnici Baldwinu, da ni prečela nikake denarne podpore od sovjetske vlade za časa generalne stavke, ampak samo neznatne podpore od ruskih delavskih organizacij.

Borzna poročila

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Curih 10.955—10.995, Praga 167.45—168.45, Pariz 157—159, Newyork 56.415—56.715, London 273.13—276.33, Trst 201.83—203.03, Berlin 13.4856—13.5256, Dunaj 799.15—803.15.
Efekti: 7% invest. pos. 1921 71—72, 2½% drž. rente za ratnu štetu 302—305.50, 304.50—305.75, Ljubljanska kreditna 175, Hrv. eskomptna banka 101—150, Kreditni zavod Zgb. 104—105, Hipotekarna banka 57, Jugobanka 89½—90, Prastrediona 864—865, Eksploatac. 16—17, Drava d. d. Osijek 190, Sečerana Osijek 255—260, Nihag 22, Slaveks 105—115, Slavonija 35—36, Trboveljska 320—329, Union paromlin 300, Vevče 100, Agraria 40—42.
INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 99.125, Pariz 14.30, London 25.15125, Newyork 516.75, Milau 18.50, Praga 15.3125.

Sport

Zaključek alpsko-smuškega vojaškega tečaja.

Danes se zaključijo študentski alpsko-smuški tečaj naše vojske, ki se je vršil v Staničevi koči pod Triglavom. Tečaj je prišel 15. maja ter je imel tečajno popoln uspeh. Kljub letos izredno slabemu vremenu se je izvedel ves program, izvežbali so se udeleženci, od katerih je bila večina prvič v planinah, v alpskem smučanju in v plezanju, v spoznavanju alpskega terena itd. Ves tečaj so vodili po načrtu JZSS savezni nastavniki; kljub težkim, opasnim turam in vežbam se ni pripetila najmanjša nezgoda, kar znači vsekakor lep uspeh za nastavnike. Tekom tečaja so udeleženci prekrmarili od Staničeve kočje vse doline in vse dohode do Triglava, napravili so ture na Rjavino, Begunski vrh, Kredarico, RZ, najdaljša tura pa je bila čez Hribarico in Sedmera jezera do Zlatogora ter čez Voje nazaj na Staničovo kočjo. Za izvežbanost udeležencev je značilno, da so rabili do Hribarice iz Staničeve kočje le 2 in tričetrt ure! Najtežja je bila pa tura po grebenu Rži na Kredarico, katero so istotako vsi dobro absolvirali.

JZSS je končal s tem tečajem vrsto smuških tečajev, namenjenih za organiziranje smuškega sporta v naši armadi. S tem je naš zveznosportni savez dokazal, kako morejo sportniki koristiti s svojim delom tudi direktno armadi. Udeleženci se vračajo danes v svoje garnizije. JZSS jim priredi v kleti Ljubljanskega dvora poslovnili večer, na katerega vabi vse ljubljanske smučarje in smučarke. Večer prične ob 9.

Finalna tekma Ilirija: Rapid (Maribor) se ponovi! LNP je ugodil prizivu mariborskega Rapida glede neutemeljeno podaljšane finalne tekme Ilirija: Rapid za prvenstvo Slovenije, ki se je vršila v nedeljo 6. junija in je odredil, da se tekma ponovi prihodnjo nedeljo t. j. 20. t. m. pod istim okolnostmi. Ponovna tekma bo vsekakor izredno zanimiva, ker bo Ilirija vsekakor napela vse moči, da njena zmaga ne bo izgledala tako slučajna kakor pri zadnji tekmi.

Umor mladega dekleta v Medvodah

Napeta razprava pred ljubljansko poroto. — Ogromen naval občinstva. — Obtoženec odločno zanika krivdo.

Predmet današnji porotni razpravi je strahovito umor v Vašah pri Medvodah, kjer je 26letni Janez Jarc 21. novembra 1925 umoril svojo 25letno dekle Angelo Kopač. Za to razpravo je vladalo ne samo v Ljubljani, marveč v vsej okolici ljubljanske tja do Medvode največje zanimanje. Zato ni čudno, da je bil danes velikanski naval na porotno dvorano in so se ljudje pred glavnim vhodom justične palače pričeli zbirati že zelo zgodaj. Borba za vstopnice je bila velika. Že v soboto so bile vstopnice v dvorano povsem razdane. Redni obiskovalci porote so spekulirali na to, da se jim pravčasno preskrbi vstopnice. Nekateri so celo z njimi napravili dobre kupčije, ker so ljudje ponujali za vstopnico po 100 Din in celo po 200 Din. Šest mož broječa straža pod poveljstvom nadzornika je zadržala tako glavni vhod, kakor tudi vhod v porotno dvorano. Ljudje so skušali po ovinkih priti v justično palačo. Nekateri so se poskrili v stranišča samo da bi se potem prikradli v poroto. Ni se jim posrečilo, ker bila je kontrola zelo stroga.

Obtoženega Janeza Jarca so pripeljali v dvorano nekaj minut pred 9. uro. Stražniki so Jarca že v zaporu ukenili. Ko so ga peljali čez jejniško dvorišče, je postal Jarc silno nervozen ter je začel trgati verige. Oba paznika sta ga morala z vso silo držati, da se jima ni iztrgal. Vstopivši v dvorano pa je postal obtoženec zopet miren. Navidezno mirno je poslušal tudi čitanje obtožnice. Obtoženec je velik, krepak mladenič. Obraz mu je blede. Z očmi sviga sem in tja, noge, si jih drži križema, se mu nervozno tresejo. Na mizi pred obtožencom so razna korpora delicti, mnogo obleke, perila, čevlji, bat, kosi vratnih desk, vse, kar je bilo okrvavljeno na mestu umora odnoso na obtoženčev dom.

Porotni senat je sestavljen tako-le: predsednik viš, sodni svetnik dr. Kaiser, vođa sodna svetnika Anton Avsec in dr. Hutter. Obtožbo zastopa državni pravdnik Vilko Lavrenčak. Zagovarja dr. Janko Zivovnik.

OBTOŽNICA.
Obtožnica obsega 36 strani in je trajala ne čitane skoraj dve uri. — Državni pravdnik dviga proti Janezu Jarcu, roj. 1. novembra 1900. (na dan Vseh svetnikov) v Vašah, župnija Preska pri Medvodah, konjskemu trgovcu, obtožnico radi hudodelstva umora, ker je 21. novembra 1925. v Vašah v namenu, da jo usmrti, udaril z lesenim batom Angelo Kopač po glavi tako, da je nastopila njena smrt.

Obtožnica navaja z največjo municioznostjo okolnosti, iz katerih je sklepali, kako se je izvršil umor, kakor tudi način, kako so izsledili morilec.

V Vašah pri Medvodah je živel na svojem posestvu 62letni vdovec Edvard Kopač, ki je imel štiri hčere. Tri so se poročile, Angela je ostala kot gospodinja pri hiši. — Stara je bila 25 let. Opravljala je vsa dela, ker je oče že eno leto dni ležal težko bolan v postelji. Angela, delavna, krepka in zdrava dekle, je začela okoli pusta lanskega leta ljubavno razmerje s 25letnim posestnikom sinom Ivanom Križajem iz Gornje Senice. Na velikonočni ponedeljek 1925 sta šla oba na Smarno goro. Križaj jo je po zletu spremel k Angeli, je tam prenočeval, nato pa je opustil nadaljnje obdobje, ker so mu pripovedovali, da hodijo k Angeli baje tudi drugi fantje. Pozneje je Angela Križaju razodela, da je z njim noseča. Odvrnil ji je, da ne prizna očetovstva, ker je imela tudi druge. Dne 21. novembra je Angela Kopačeva cepila drva. Okoli pol 6. zvečer je prišla k očetovi postelji ter mu prižgala luč. Rekla mu je, da gre po obleko k sestri Mariji Hafner. Šla je k sestri, nabasala vrečo

oblačil in se vrnila ob 7. 6. domov. Po tem času ni Marija videla sestre Angele nikoli več žive. Dne 21. novembra — bila je sobota — se je pripeljala najmlajša Angelina sestra, tudi v Vašah bivajoča, Antonija Bertonec, v večernem vlakom iz Ljubljane v Medvode. Prišla je v Vače ob 19.35. Iz Medvode je šla peš proti domu. Šla je k očetu in ga vprašala, kje je Angela. Oče ji je odgovoril, da je šla k sosedu v vas. Ko Antonija pri sosedu Angele ni našla, in ko je opazila, da leže sestrini čevlji in boljša obleka doma v sobi, je šla gledat v hlev, prizidan k hiši. Hlevnih vrav ni mogla popolnoma odpreti, ker so bila od znotraj zapahnjena, pač pa je opazila, da leži tik vrat po glavi vsa s krvjo oblita njena sestra Angela mrtva na tleh.

O strašnem dogodku je Antonija Bertonec nato obvestila sestro Marijo Hafner, njenega moža Tomaža, tretjo poročeno sestro Ano Mrak in oročnike v Medvodah, ki so nemudoma zadržali hlev.

Sum umora se je sprva obrnil na Ivana Križaja, o katerem je ubita Angela svojim setram in očetu pripovedovala, da je oče njenega otroka, ki ga bo najbrž rodila v decembru.

Oče Kopač je ta sum odločno zavrnil, češ, da jim hoče zaupati skrivnost, ki jo ne smejo praviti naprej, ker se boji, da bi se njemu zgodilo isto, kakor Angeli, ako bi storilec vedel, kaj jim je zaupal. Ko so mu hčere obljubile, da bodo molčale, jim je oče povedal tole:

Dva dni pred umorom je prišla umorjena Angela Kopač k očetovi postelji. Poročila mu je, da jo »Gvajnce Janez« (obtoženec Janez Jarc) že eno leto zasleduje. Svoji da jo je zopet napadel na podstrešju, kjer je seno, jo vrgel na tla ter ji tlačil seno v usta, ker je upila. Ubrani se ga je. Ko jo je oče opozoril, kako je mogel Jarc sploh do nje priti, mu je pojasnila, da je pred enim letom odtrgal desko nad drvarnico, polomil zapeh na vratih, ki vodijo nad hlevom v podstrešje in si napravil prost dostop do nje. Angela, ko se je obtoženca ubranila, je pripomnila: »Prav se ti je zgodilo, ko ti je bilo ukradenih 3500 Din!« — Omenila mu je obenem, da bo moral njej plačati 32.000, ker jo je zapeljal, sicer ga bo naznanila. Obtoženec ji je nato zagrozil: »Te raje ubijem, kakor da ti plačam 32 tisoč!« Angela Kopačeva je izrečno pripomnila očetu, da mu je to povedala zato, da bodo vedeli, kdo je storilec, če se ji kaj pripeti.

Izpoved očetova je dala povod za prvi sum, da je Janez Jarc zalezoval Angelo in da jo je ubil zato, ker mu je grozila, da ga izda.

Nadaljna poizvedovanja so podala mnogo tehničnih in obremenilnih indicij za to, da je obtoženec umoril nesrečno Angelo Kopač.

Orožniki so neposredno po umoru izvršili prve ugotovitve in je bilo jasno, da je morala biti Angela umorjena neposredno, ko je stopila s prižgano petrolejko v hlev. Umor je bil izvršen s lesenim težkim batom za cepljenje drv. Bat je bil tudi okrvavljen. Sodna komisija z zdravnikov in policijskim psom je nato pričela iskati sledove za morilecem. Mrtva Angela je ležala za hlevnimi vrati. Morilec je po umoru zaslonil vrata z batom ter zapustil hlev skozi nizka vrata, ki vodijo iz hleva v listnjak. Od tod je prišel morilec skozi druga vrata na prosto. Vrata je prijel morilec s krvavimi rokami in je na njih pustil številne krvave prstne odtiske. Tudi ti odtiski posebno težko obremenjujejo obtoženca.

Obtožnica nadalje navaja, kako je policijski pes našel prvo sled za morilecem. Iz hleva je pes vohal za morilečevimi sledovi in tako dospel naposled tudi do potoka,

tik za Kopačevo hišo. Na tem mestu je bil na tleh viden krvav madež. Morilec se je tam umil roke. Od tega madeža je peš sledil na hribček in po grapi navzdol v vas. Clani komisije so med tem časom našli še tudi druge predmete, ki kot indicije kažejo, da je morilec Janez Jarc. Pes je končno prišel do hleva, kjer ima Jarc svoje konje. Od tam je šel peš v podstrešje, kjer Jarc spi.

Na podlagi teh indicij je preiskovalni sodnik odredil aretacijo obdolženca. Orožniki so obenem pri Jarcu zaplenili vse predmete, ki bi bili kolikor toliko v zvezi z zločinom. Državni higijenski zavod v Ljubljani je preiskal te predmete in ugotovil, da se na njih nahaja človeška kri.

Obtožnica dalje navaja rezultate obdukcije. Obtoženca je bila samo enkrat močno udarjena na desno stran glave s težkim predmetom. Obdukcija je ugotovila, da se je nahajal v maternici osem mesece star, že popolnoma razvit plod ženskega spola, ki bi bil zmožen življenja, če bi ga takoj ob smrti izrezali iz trupla.

Obtožnica dalje pravi, da obdolženec dejanje trdovratno taji; v občini uživa slab glas, preživlja pa se je kot konjski mešetar in prekupevalec. Bil je nasilen in v spolnem oziru razbrzdani. Navaja več slučajev, kako je bil obtoženec nasilen napram ženskam. Preiskovalnemu sodniku je obtoženec skušal podati alibi, da bi tako odvrnil od sebe sum. Navajal je priče, ki potrjujejo, kje se je nahajal ta in ta čas, toda ravno za čas med 18. in 19. uro, ko je bila umorjena Angela Kopač, nima obtoženec nobenih prič. Obtožnica v podkrepitev obtožbe navaja razne indicije, ki zelo obremenjujejo Janeza Jarca.

Po prečitani obtožnici je predsednik dr. Kaiser opomnil obtoženca: »Za vsakega obtoženca je bolje, če govori resnico. Vezani na to niste, ker je vaša stvar, kako se zagovarjate. Obtoženi ste, da ste Angelo Kopač ubili z lesenim batom.«

Obtoženec se je vrvaval in pogledal proti porotnikom: »Gospodje! Jaz je nisem!«

Nastala je v dvorani trenutna tišina... Predsednik: »Poznali ste jo?«

Obtoženec: »Seveda sem jo... Prav dobro!«

Predsednik: »In tudi prav blizu stanujete?«

Obtoženec: »Ja, kakih 800 korakov.«

Predsednik: »Konec ste imeli v Anžetovem hlevu in nad hlevom v senu ste spali že cel mesec, ker sta se z bratom skregala. Angelo ste večkrat videli.«

Obtoženec: »O ja, Seveda sem jo. Včasih se večkrat na dan. V hišo Kopačevu nisem zahajal, bil sem vsega skupaj trikrat tam. Takrat je bil doma samo stari bolehn oče in pa Angela.«

Predsednik: »Koliko živine so imeli?«

Obtoženec: »Tega pa ne vem, ker nisem bil nikdar v hlevu.«

Predsednik: »No, vam pa jaz povem. Dve kravi so imeli.«

Nato pokaže predsednik situacijski načrt na dveh slikah.

Predsednik: »Pa sta bila z Angelo dobra prijatelja?«

Obtoženec: »O ja, sva. Prostovoljno je bila moja in se ni branila. Bilo je enkrat poleti za potokom in enkrat doma.«

Predsednik: »Pa ste vi oče tistega otroka?«

Obtoženec: »Jaz nikakor ne!«

Predsednik: »Enkrat je čas predolg, enkrat prekrat. Kaj pa nista bila skupaj enkrat na sv. Florjano dan?«

Obtoženec: »To ni res!«

Predsednik: »Pravil je škof, da ste mu pripovedovali sami, da ste imeli z njo opraviti.«

Obtoženec: »Sile ji nisem delal; če bi bil posili občeval z njo, bi bila gotovo povedala bratu, ki je orožnik.«

Predsednik: »Pa ni zahtevala od vas 32.000 Din?«

Obtoženec: »Ne, nikdar.«

Predsednik: »To je čudno; ona vas ni marala, pa bi se vam prostovoljno vdala? To se ne ujem.«

Obtoženec: »Res je. Zgodilo se je, da sem bil v njeni kamnici na postelji, ko je prišel Sušnik v vas. In ona je vstala in šla k oknu.«

Predsednik: »Pa mi imamo še druge priče.«

Obtoženec: »Ja lahko radi mene; pa naj govore. Ko sem zvedel, da je noseča, nisem imel več opraviti z njo. Hudi nisem bil, govorila pa nisva dosti.«

Predsednik: »Ali ste imeli ljubezen do nje in sta se stimalac, ali sta kar tako slučajno skupaj trčila?«

Obtoženec: »Ljubezenskega razmerja nisva imela. Mimo sem šel, pa se je tako urajmalo. Ona se ni branila moških.«

Predsednik: »Mi pa razen Križaja nismo nobenega našli. Vi ste jih kakih 7 navedli, pa nobeden ni tega povedal. Radi so jo imeli in govorili so. Edino Križaj je imel to srečo in pa, kot pravite, vi, če je niste posili. Pa je bila ona dobra ženska?«

Obtoženec: »O pač dobra!«

Nato pripoveduje Jarc, kaj je tisti dan delal.

Zasliševanje se opoldne še nadaljuje.

Mariberska porota

V pijanosti ubil očeta.

Mariberska porota je večer razpravljala o obtožbi proti Francu Vuku iz okolice Male Nedelje, ki je dne 22. februarja t. l. v prepričanju ubil svojega očeta. Franc Vuk je omenjenega dne obrezoval trte pri Lipšarju, njegov oče pa je pomagal pri sosedu Rudolfu. Tja je prišel okoli 11. tudi Vuk. Kakor je pač običaj, se je tudi to pot mnogo pilo. Med sinom in očetom je nastal oster preprič, ki se je pa kasneje polegel. Oba Vuka sta odšla domov. Stari Vuk je bil zelo vinen in je med potjo padel. Pristopil je sin in ga skušal dvigniti. Toda očeta ni mogel spraviti na noge in to ga je tako razkajalo, da je v bližnjem vinogradu izdri kolter z vso silo udaril po očetu več minut. Nato je odšel domov in surovo pripomnil materi, da naj gre po »pijano mrho«, ki leži ob cesti na Moravskem vrhu. Zena je našla svojega moža vsega krvavega in nezvestnega. Le s težavo ga je privlekla domov, kjer je nesrečni oče kmalu umrl, ne da bi se zavedel. Obdukcija trupla pokojnega je sicer dokazala, da je stari Vuk umrl na srčni paralizi, da pa je bila podana kavzalna zveza med poškodbami umrlega in njegovo smrtjo. Franc Vuk je pri razpravi priznal svoj zločin. Porotniki so potrdili vprašanje glede težke telesne poškodbe, in je bil Franc Vuk obsojen na tri leta težke ječe.

Ljubavna tragedija

Popoldne je sedel na obtožni klopi posestnikov sin Ivan Čišmešija iz Gornje Radgone. Imel je ljubavno razmerje z Jožico Lovrečevico s Plivčkega vrha; deklico je nameraval poročiti. Dne 19. februarja t. l. je prišel od vajakov k Lovrečevim, rekoč, da ima 14dnevni dopust, katerega želi preživeti pri njih. Druga dva sta odšla roditelja Lovrečeva z doma, mladi par pa je ostal doma. Opoldne se je vrnil oče sam domov. Ko je stopil v sobo, se mu je nudil strašen prizor. Jožica je ležala v krvi na tleh, na glavi je imela dve težki rani; na njej ni bilo opaziti znaka življenja. Poklicali so zdravnika, bilo je pa že prepozno, zakaj nesrečna mladenka je podlegla težkim ranam, ne da bi se popreje zavedla. Istočasno, ko je stari Lovreč odkril grozno tragedijo, je Čišmešija skočil v Muro. Zadnji hip so ga potegnili iz vode in izročili sodniji.

Pri zaslišanju je izjavil, da je imel s pokojno intimno razmerje, da pa mu je usodnega dne Jožica odrekla ljubezen. Zato jo je dvakrat udaril s sekiro po glavi. Pri večeršnji razpravi so porotniki potrdili vprašanje glede uboja in je bil Čišmešija obsojen na 4 leta težke ječe.

50letnica Frana Goloba

Dne 16. junija t. l. praznuje g. Fran Golob, občeznani industrijec na Viču pri Ljubljani, 50letnico svojega rojstva in obenem tudi svoj god.

Jubilant se je rodil dne 16. junija 1876 v Strazišču pri Kranju. Po dokončani ljudski šoli je vstopil kot trgovski vajenec v uk k dobroznani trgovki J. Perdan v Ljubljani, kjer se je izučil in ostal kot pomočnik, dokler ni bil vpoklican v vojaško službo. Odsluživši vojaščino je vstopil kot uradnik pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, kjer je ostal do svoje upokojitve.

Že kot pomočnik je pokazal g. Golob velike organizatorične zmožnosti, ki jih je po povratku iz vojaške službe uporabil v splošno korist. 1. januarja 1902 se je pri-

glasil za podpornega člana v trgovsko društvo Merkur, ki ga je že na naslednjem občnem zboru izvolilo v odbor. Imenovan je bil za tajnika društva, in ta posel je vestno in z vnuemo opravljal polnih 20 let. Njegove zasluge za trgovstvo so neprecenljive. Udeleževanje se je na raznih poljih našega gospodarstva, deloval na ureditvi delovnega časa, nedeljskega počitka in sličnih stvareh, ki so bile pred vojno še mnogo slabše urejene kakor danes. Za vojne je moral zopet k vojakom, pa tudi tam ni pozabil na »Merkurja«. Svetovna vojna je trgovsko organizacijo »Merkur« močno omajala in razredčila vrste njegovega članstva. Tako je imel g. Golob po povratku od vajakov težko nalogo: ojačiti društvo na zunaj in znotraj. Posebno se je trudil na ustanovitvi trgovskih gremijev po raznih krajih Slovenije. Leta 1922 je g. Golob odstopil kot tajnik »Merkurja«, ker je bil preveč obložen z lastnimi posli in se ni upal več zmagovati obilno delo, ki ga nalaga Merkurjevo tajništvo. »Merkur« ga je za priznanje njegovih velikih zaslug za društvo imenoval še isto leto na svojem občnem zboru za častnega člana društva.

A ne samo v javnem, tudi v zasebnem življenju je g. Golob pokazal svoje velike gospodarske zmožnosti. Jubilant je med drugim soustanovitelj in solastnik tovarne kemičnih izdelkov Golob & Ko. na Viču in lastnik tovarne pohištva in žage »Vintgar« v Vintgarju. Kot izkušen strokovnjak se udeležuje tudi v raznih upravah in zavodih ter je član uprave Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, član načelstva S. D. S. član ravnateljstva društva »Kazino« i. t. d.

Obilnim častilcem jubilanta se pridružujemo tudi mi in mu ključemo: Se na mnogom leta v sreči in zdravju!

Beležnica

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera zaprta.

Kino Matica: »Doktor Satan«; »On se ženi«; »Ljubljanski dvor«; »Čudoviti človek«; »Kino Ideal«: »Senator in plesalka«.

Nogometna tekma med opero in dramo na igrišču S. K. Ilirije ob 18.30. Eno uro poprej hazenska tekma.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Solnce zaide danes ob 19.48 in vzhaja jutri ob 4.12.

Mesec zaide danes ob 23.32, vzhaja jutri ob 9.44 ter zaide ob 23.59.

Dogovore

„KLJUČ“

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Prizor s Pribičevičevega shoda v Metliki.

Danes!

Danes!

Zanimiva drama iz političnih krogov.

Senator in plesalka

Zivljenje današnje Amerike. — V glavni vlogi:

Bessie Love in Glenn Hunter

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

Major E. Massard:

Tragedija lepe plesalke

Take misli so mi rojile po glavi vedno, kadar sem šel po hodniku, da potkam na vrata nove žrtve neizprosnih vojnih zakonov. Srce mi je močno utripalo in nepopisna muka me je težila.

To pot je bila na vrsti mlada žena, znamenita plesalka, kurtizanka svetovnega slovesa, svecenica ljubavne opoičnosti, posebljena poezija in lepota. In ta divna bakrena polt, to nežno, strastno telo, ki mamti v svoj objem, te bujne prsi, ki so bile ljubezen iz polne čaše in napajale toliko žejnih ust, te mehke roke, ki so znale samo objemati in laskati, te vroče ustnice, ki jih je ustvarila narava samo za poljube — vse to se spremeni čez nekaj minut v ostudno, okrvavljeno maso. Srce se mi je krčilo pri misli, da bo to divno bitje čez nekaj minut mrtvo, da ne bo nikoli več objemalo in poljubljalo.

Toda pri tem sem se spomnil tudi govora državnega pravdnika, ki je govoril o smrti mnogih francoskih vojakov, o trpljenju in mukah ranjenec, o solzah zapuščenih mater in osirotele dece.

— Zlo, ki ga je storila ta ženska, je

strahovito, — je dejal državni pravdnik. — Mata Hari je ena največjih vohunk našega stoletja.

Te besede so mi zvenele v ušesih in sočutje se je umaknilo zavesti, da je Mata zaslužila smrt.

Pot do njene celice se mi je zdela dolga. Prvemuh hodniku je sledil drugi. Končno smo bili na cilju. Vrata so zaškrpala... Mata Marina postelja je stala v ozadju celice. Drugi dve postelji sta stali paralelno. Nuni sta skočili izpod odeje in se plaho ozirali okrog. Moška družba ju je presenetila. Naposled sta se začeli oblačiti.

V celico je prikorakala eskorta na čelu z vladnim komisarjem. Mata Hari je spala. Vojak je stopil k njeni postelji in prijel plesalko za ramo.

— Ura plačila se bliža. Vašo prošnjo za pomilostitev je prezident republike odklonil... Vstanite in pripravite se...

— Kaj? — je zajecjala plesalka. — To ni mogoče! Ne, saj ni mogoče! Šalite se!

Med prišleci je zagledala svojega zagovornika.

— Hvala vam, da ste prišli! — je dejala in mu segla v roko. Zagovornik je storil k nji in ji nekaj zašepetal. Slišali smo samo besede:

— Margareta, če želite... noseča... kazenski zakon... Recite da... § 27.

Doktor Soche je stopil k obsojeni kurtizanki.

— Dovolite, da vas preišče, — je nadaljeval zagovornik z drhtečim glasom

Mata Hari je skočila pokoncu in vrgla odejo na tla. Zagledali smo njeno nago telo. Bilo je še vedno krasno, čeprav so se že poznali sledovi ječe. Plesalka je dvignila ponosno glavo in vzkliznila srdito:

— Ne! Ne! Nisem noseča. Odklanjam to zvijačo, ker nočem nikogar varati. Ne! Ni me treba preiskovati. Takoj se oblečem, potem pa storite z menoj, kar hočete.

Skočila je iz postelje in se ozrla vprašujoče na nas, češ, kaj se čakate in odlašate? Debela platnena halja ji je zdrsnila z ramen in zagledali smo njene prsi.

— Sestra Marija, dajte mi moje svileno perilo, ki ste ga spravili tja gori na polico.

Pastor Darboux ji je zašepetal nekaj na uho.

— Da, takoj.

Mata Hari se je mirno oblekla.

— Ali smem obleči tudi steznik?

Ravnatelj je priklimal z glavo.

— Dajte mi moj priljubljeni kašmirski steznik. Tako, zdaj pa še glavnik. Nato je pokleknila pred pastoria. Pastor jo je poskrpil z blagoslovljeno vodo. Ta čas je Mata Hari mirno česala lase.

To je bil neke vrste krst. Te protestantovske ceremonije nisem poznal. Pozneje so mi povedali, da gre za cerkveni obred neke sekte v luteranski cerkvi.

Nune so pomagale Mati Hari obuti elegantne čevlje. To je bil edini ostanek njenega razkošja.

— Dajte mi še rokavice. Zapenjajla jih je dolgo in pazljivo. Dali so ji tudi šal.

— Ali mi dobro pristojata? — je vprašala svojega zagovornika. — Kje so pa igle, da pripnem klobuk?

— Nimamo jih, — je odgovorila sestra Marija.

— Igle so v jejnišnici prepovedane, — se je oglasil ravnatelj.

Kapitan Thibout je stopil k plesalki s poljo papirja v roki.

— Morda imate še kaj na vesti?

— Jaz? — je vzkliznila Mata Hari srdito. — Ničesar vam nimam povedati. Sicer bi vam pa ne povedala, čeprav bi mi bile znane največje tajne.

Skomignila je z rameni in se zaničljivo ozrla na častnike.

Sestra Marija je zaplakala.

— Nikar ne plakajte, draga sestra! Bodite veseli, kakor sem jaz.

Nato jo je pobožala po licu.

— Kako majhna je naša sestra Marija! Potrebni bi bili dve taki, da bi napravili iz njih eno Mato! Ne plakajte! Sestra Marija je zaplakala še glasneje.

— Čujte, je spregovorila Mata. — Mislite si, da sem za dolgo odpotovala in da se zopet vrnem k vam. Sicer me pa itak spremita na zadnji poti, je-li? Saj me ne boste zapustili tik pred smrtjo.

Mata je stopila k sestri in jo poljubila.

Vse je bilo pripravljeno. Mata se je obrnila k svojemu zagovorniku, rekoč: — Ah! Tu imam zavoj pisem, ki bi jih bilo treba oddati na pošto. Te usluge mi gotovo ne odrečete. Rada bi pa napisala še nekaj pisem.

— To opravite spodaj, v pisarni, — se je oglasil ravnatelj.

Mata se je pogledala v ogledalo, popravila lase in spregovorila osorno: — Gospoda, pripravljena sem!

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. junija 1926.

— **Minister dr. Miletič v Mariboru.** V nedeljo je posejil minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletič v spremstvu oblastne referenta dr. Jurečka in drugih zdravnikov mariborsko javno bolnico. Obiskal je tudi državni deželni dom in posvetovalnico za matere. Ministru so bile ob tej priliki predložene razne prošnje v zadevi dočnega dišpanzerja in posvetovalnice za matere.

— **Imenovanje v državni službi.** Imenovana sta: Boleslav Črnogaj, šumarski inž. pri direkciji šum v Ljubljani, za šumskega referenta pri generalni direkciji šum ter Viktor Novak za šumskega inženjerja pri okrajnem glavarstvu v Krškem.

— **Nov razred delavskega zavarovanja.** Ustrezajoč današnjim plačilnim prilikam velikega dela oseb, obvezanih na zavarovanje po zakonu o zavarovanju delavcev, je minister za socialno politiko odredil, da se razred dosedanjih 17 uredi še 18 bolnišniški razred, v katerega bodo uvrščeni oni člani delavskega zavarovanja, katerih plača znaša nad 50 Din dnevno. Vsled te izpremembe se bodo predpisali odgovarjajoči prispevki, zvišale pa se bodo za te člani tudi denarne podpore za slučaj bolezni. Ta odredba stopi v veljavo s 1. julijem 1926.

— **Vprašanje na ravnatelja Okrožnega urada v Ljubljani.** Prišli smo: Skoro dnevno prihaja, o pritožbe od zavarovancev OUZO, da ne morejo v popoldanskih urah opraviti uradnih poslov pri tem zavodu. Zdravniki od poslovalnice namreč pošiljajo bolnike v bolnico, ki se pa morajo z »napotnico« preje oglašiti na Okrožnem uradu, da napotnico potrdi. Stranke tega v popoldanskih urah ne morejo opraviti, ker jim na uradu reko, da popoldne ne uradujejo. Bolniki tudi zahtevajo od bolnikov, da imajo tiskovine potrjene, kar je povsem umljivo in potrebno. Ali ne bi moglo ravnanje OUZO ustreči svojim članom, da bi po en uradnik izmed tistih, ki so bili v uradu tudi v popoldanskih urah? Vsi različni zavodi imajo upeljano takozvano dežurno službo, le tako velik in važen urad je zaprt, da zunanji člani ne morejo opraviti svoje zadeve. Oddaljenim članom je namreč nemogoče priti v Ljubljano v popoldanskih urah, ker prihajajo vlakci šele po 13. uri.

— **Konec šolskega leta.** Glasom odredbe ministrstva prosvete so se letos zaključila predavanja na srednjih šolah že 12. junija. Zrelostni izpiti morajo biti položeni do 16. dovega dne (28. junija); istega dne bo svečano zaključeno šolsko leto ter bodo dijaki izročeni izpričevala.

— **Izlet hrvatskih visokošolcev v Srbijo.** V Beogradu je priselila skupina visokošolcev z zagrebške kmetijske fakultete, ki jo vodi profesor dr. Ivan Rittig. Po obisku Beograda bodo zagrebški akademiki posetili še Smederevo, Niš, Skoplje, Beroi, Veles, Štip in Prilep.

— **Novi doktorji na beograđki univerzi.** Prošlo nedeljo je v Beogradu promoviralo 17 medicincev za doktorje vsega zdravilstva. Druga skupina kandidatov promovira koncem meseca.

— **Zakon o trgovskem pomožnem osebju.** Avstrijski zakon o trgovskem pomožnem osebju iz leta 1910 je dozdaj veljal le v Sloveniji in Dalmaciji, trgovske organizacije pa zahtevajo da se zakon proširi tudi na teritorij Hrvatske in Vojvodine. V ministru pravde se o tem vrše posvetovanja.

— **Zrelostni izpiti na mariborskem ženskem učiteljskem.** V petek je polagalo zrelostni izpit 28 kandidatov, od teh so bile tri reprobirane. Izpit so prestale gđe: Marija Benko, Marija Bezjak, Vanda Brina, Vera Černigoi, Sonja Dekleva, Zofka Lužan, Vida Pivko, Terezija Planer, Vilma Rozman, Ema Stigar, Marija Sajna, Irma Vodenik, (vse z odliko), Nada Bernot, Jospina Conč, Ida Gross, Angela Kranberger, Sonja Potočnik, Elza Potučnik, Slava Praunseis, Mira Senčar, Ana Stancer, Alina Stante, Anka Valjavec, Anka Zupanc, Danica Žen, Vladka Žen.

— **«Petrov dan» v Rogoški Stolini.** Jadranska Straža v Ljubljani priredi v prvi polovici julija t. l. v Rogoški Stolini »Petrov dan« z veliko reklamno tombolo in večerno slavnostno akademijo. Vse predpriprave, katere vodi »Ženski mestni odbor J. S. v Ljubljani« s pomočjo damskega komiteja v Rogoški Stolini, so že v teku. Tombola bo imela dvojni namen: pomagati društvu in napraviti reklamo raznim zainteresiranim trgovcem. Obračamo se zato na trgovce, obrtnike, zastopnike tujih firm in trgovce, ki bi hoteli pokloniti kak svoj izdelek v svojo lastno reklamo, da prispevajo najdelj do 3. julija t. l. Tudi ostalo

občinstvo se naproša, da prispeva z dobrot. Zlasti naj se patriotski čuteči ženski odzove s prispevanjem ročnih del, slikarji itd. Vse one, ki bodo prispevale v svojo lastno reklamo, prosimo, da pridenejo vsakemu predmetu natančen naslov firme. Na vsak dobiček, ki bo poklonjen v svojo reklamo, bo društvo pridelo kratko priporočilo za dotično firmo. Darovalce v Mariboru, Celju in drugih krajih Stajerske prosimo, naj blagovolijo poslati svoje prispevke naravnost na načelnico damskega komiteja v Rogoško Stolino go. Amalijo dr. Sterovo, ki ima od nas vsa tozadevna potrebna navodila. Darovalci iz Ljubljane in drugih krajev oblasti naj blagovolijo poslati prispevke v »Mladiko«, kjer jih bo proti potrdilu prevzela članica ženskega mestnega odbora gđna. Jerica Zemljanova. Poskrbelo se bo, da se bodo vse tvrdke, ki bodo sodelovale s prispevki — na njih željo — priporočile v društvenem glasilu »Jadranska Straža«, ki izhaja v Splitu in je razširjeno po celi državi. Patrioti, pomagajte sebi in nam! — **Ženski odbor J. S.**

— **Nenavaden rekord Korošcev.** Statistika krške školije v Celovcu objavlja nekatere podatke glede prodov in konstata, da so porodi tudi na Koroškem znatno nazadovale. Kot razlog za to navaja stanovniško bedo in propagando za odpravo plodu. Statistika pa dalje naglašja, da ima Koroška med alpskimi deželami še vedno največje število nezakonskih otrok in da v tem oziru dosega rekord, ker znaša število nezakonskih otrok 40 odst. Vsem drugim prednjačita v tem pogledu dve župniji v krški dekaniji, od katerih ima ena 75 in druga celo 82 odst. nezakonskih otrok.

— **Smrtina kosa.** V Ljubljani je umrl danes dopoldne g. Franc Janc, trgovec in posestnik v Novem Vodmatu. Pogreb bo v četrtek ob 15. iz Stare poti. Prihujlenemu pokojniku blag spomin, preostali nam so žalje!

— **Preganjanje tiska v Juljski Krajini.** »Goriška Straža« je povodno debate v rimskem parlamentu o slovenskih šolah v Juljski Krajini (o debati smo poročali tudi mi) pribelila članek, ki je končal s pozivom, naj starši doma sami uče svoje otroke slovenščine, ker se v šoli ne smejo. Radi tega članka je državno pravdnstvo tožilo urednika Leopolda Kemperla, češ da ščuva k uporabi proti izvrševanju zakonov. Državni pravdnik je zahteval za urednika 6 mesecev zapora in po dosedajni praksi se je bilo bati, da bo g. Kemperle res obsojen. Sodnija pa je vendar postopala objektivno in ga v zaščeno slovenskih krogov oprostila.

— **Šolska politika v Juljski krajini.** Iz gorice nam poročajo: Šolske oblasti hitijo z opravo slovenskih razredov. Na Repentaboru v sežanskem okraju je obel slovenski učitelj, ki je poučeval v višjih razredih, ki so še slovenski, in težko, da bo mogel tekom leta zopet prevzeti pouk. Šolski nadzornik Vasselli je po prizadevanju sežanskega fašja nastavljal na mesto obolelega slovenskega učitelja italijansko učno moč, tako da je s tem šolskim letom odpravljen slovenski pouk v vseh razredih. 30. maja je »žrški odbor društva »Dante Alighieri« daroval 550 italijanskih knjig desetim šolskim knjižnicam na Krasu. Izročitev se je izvršila na slovenski način v Sežani v prisotnosti podprefekta, podesta, odbornikov »Dante Alighieri«, šolskega nadzornika in seveda zastopnikov fašja.

— **Naša pristanišča.** Pristanišče na Brajdi (pri Sušaku) je domala dogotovljeno. Bati pa se je, da ne bo mogoče dovršiti to, kar še manjka. Gradbeno podjetje »Beton d. d.« ki izvršuje dela, je namreč doslej prejelo od prometnega ministrstva le 1.211.000 Din, dobili pa bi moralo 2.950.000 Din. Družba je zato obvestila sušsko mestno upravo, da bo prisiljena prenehati z delom in demontirati stroje, če vlada takoj ne izplača zaostanka.

— **Ljudske knjižnice in čitalnice.** Prosvetno ministrstvo je določilo kredit v znesku 300.000 dinarcev za ustanovitev ljudskih knjižnic in čitalnic.

— **Za prenovljenje krvi priporoča originalni planinski spomladanski čaj lekarna Balohec, Ljubljana (pri Cevljarskem mostu).** Cena Din 10.—

— **Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje** na dan 16. julija ob 11. uri ustmeno licitacijo za oddajo žaganja v zakup za dobo enega leta. Količina žaganja, ki se nabere tekom enega leta, znaša okrog 20.000 kg. Vsa tozadevna pojasnila se dobe v ekonomatu tobačne tovarne. — Iz pisarne ekonomata tobačne tovarne v Ljubljani Tov. št. 1608 ob 11. junija 1926.

— **Reorganizacija železniške uprave.** Prometno ministrstvo namerava izvršiti delno reorganizacijo uprave državnih železnic. Namerava baje razpustiti železniške direkcije v Ljubljani, Zagrebu in Subotici. Na mesto njih se ustanove železniški inspektorati.

— **Nov notar na Vranskem.** Za notaria na Vranskem je bil na mesto pokojnega notarja g. Presočnika imenovan g. Juro Dečiček iz Cella, ki je bil že doslej notarski substitut.

— **Novo postajališče na progi Prager-Ormož.** V nedeljo je bilo na tej progi med postajama Moškanjci in Velika Nedelja slovesno odprto novo postajališče Osluševci. Otvoritvenih svečanosti sta se med drugimi zastopniki udeležila tudi veliki župan mariborske oblasti dr. Pirkmayr in železniški direktor dr. Borko. Domačinov je otvoritvi prisostvovalo okrog 2000. Zanimivo in značilno je, da so razum neznanstvih prispevkov države ter okrajnih zastopov v Ormožu in Ptuiju novo postajališče zgradili domači interesenti sami, ki so pokazali pri tem izredno veliko požrtvovalnost.

— **Dr. Marocatti izstopil iz nemškega političnega društva.** Listi poročajo, da je znani štajerski manjšinski politik zdravnik dr. Kamilo Marocatti izstopil iz političnega društva štajerskih Nemcev. Vzrok so baje difference v taktiki, ker je Marocatti zagovarjal junktim med manjšinsko politiko v Sloveniji in na Koroškem, kar pa ostalim našim Nemcem ni bilo prav, ker nečelo, da bi se godilo njim pri nas tako slabo, kakor se godi Slovincem na Koroškem.

— **Na državni realki v Ljubljani** bo vpisovanje novih učencev in učenk za sprejem v prvi razred v torek 29. junija ob 8. do 12. Sprejemni izpiti se bodo vršili v sredo 30. junija. Pričetek točno ob 8. zjutraj. Zunanji učenci se morajo ob priloži krstnega lista in izpričevala za vstop v srednjo šolo tudi pisмено priljaviti. Natančna pojasnila so nabita v realčni avli.

Vsi se veselimo na interesantno zgradbo tovarne **Mirim čokolade** na velesejmu, paviljon „K“.

Iz Ljubijane

— **J Zadnji plenarni članski sestanek JNAD »Jadrana«** se bo vršil danes, dne 15. t. m. ob 20. uri. Dnevni red je razviden na društveni deski. Pozivamo vse tovarise in tovarišice, da se sestanka polnoštevilno udeležijo. — **Odbor.**

— **Ne pozabite,** da je danes ob pol 19. zvečer na igrišču sportnega kluba Ilirije nogometna tekma Drama - Opera. Vstopnice se dobijo v predprodaji in trgovini J. Gorec in eno uro pred začetkom pri blagajni. Cene so sledeče: ložni sedež Din 40, tribuna Din 30, navadni sedež Din 20, stojšče Din 15, za diake Din 10. Ob pol 18. je na istem igrišču zanimiva hazenska tekma.

— **Dr. krajinski zaščiti dece in mladine v Celju** so naklonili: Južnoštajerska hranilnica 250 Din, Ljubljanska kreditna banka 200 Din in Ljudska posojilnica 500 Din. Blagim dobrotnikom se odbor najpriščneje zahvaljuje.

— **Redni sestanek članov kral. organizacije SDS Celje** mesto, se bo vršil v sredo ob 20.30 v mali dvorani Celjskega doma. Za gg. zaupnike, kateri naj poročajo o svojem dosedanem delu, je sestanek obvezen.

— **V barakah in vagonih** stanuje danes v Ljubljani še 200 družin, v zaslišnih stanovanjih, po podstrešjih, pa okoli 160. Če bi se hotelo vse te stranke spraviti v hiše z najpotrebnejšimi prostori v treh letih, bi se moralo zgraditi v mestu vsako leto povprečno 50 enonadstropnih stanovanjskih hiš s ceninimi prostori. Kakor čujemo, namerava železnična uprava za svoje uslužbence zgraditi stanovanjske hiše, vagona pa izprazniti in kar je uporabnih, oddati v popravo in izročiti nato prometu. Da bi se to res in čim prej tudi zgodilo!

— **Iz Ljubljaniški okolici** se je ta teden pričela letošnja košnja. Po poročilih s kmetov je mrvja, koder so se travnik zadostno gnojili, brezhibna, trava gosta in visoka ter od črva le neznatno napadena. Cene senu so nampram lanskim neznatno poskočile.

— **Iz Sestranci** psi se dežele prihajajo zadnji čas, zlasti ob tržnih dneh in živinskih sejmih v naše mesto in se klatijo brez gospodarjev po ulicah. Sestranci žival je vsa prepadena, pa stika za hrano in odpadki okrog stojnic in po dvoriščih. Da se ne pojavi v teh poletnih dneh v mestu kakšna pasja steklina, bi bilo umestno, da napravi mestni konjač večkrat na teden racijo z vozom po mestu in vse take sumljive pse brez pardona polovi.

— **Iz Poškodbe na lipovem drevju v drevedih.** Pisejo nam: Vsako leto, ko požeje lipovo cvetje, že prično naskakovati cvetoče drevje, zlasti po mestnih drevedih, razni mladi in stari »rabutarji« vseh slojev, lomijo veje ali pa klatijo cvetove kar z dreves, mesto da bi prislonili lesvo in cvetje lepo obirali. Radi tega je vsako leto videti nebroj poškodovanih lip in odlomljenih vej. Ta vandalizem v našem mestu se mora nehati, pa naj stane kar hoče!

— **Kaj je z rešilnimi čolni na Ljubljani?** Naročnik nam piše: Kres je pred durni in bliža se kopalna doba. Skoraj redno imamo zabeležiti vsako leto par udeležencev v Gruberjevem kanalu. Lani so bili trije, vsi s smrtnim izidom. Vzrok? Slabi plavalci, krčni napadi in — kot glavna krivda — pomanjkanje rešilnih čolnov ali kakšne rešilne mreže ob nabrežjih Gruberjevega kanala. Ali ne zmoreta Odbor za osuševanje Barja in mestna občina par sto dinarjev za nabavo 2 ali 3 čolnov, pa 1 mreže čez kanal pred mestom?

— **Iz Strela v Šiški.** Sinočnja nevihta je tudi nad Šiško močno razsala. Grmelo in treskalo je, kakor že dolgo ne. Okrog 22. ure je udarila strela v transformator v Galski ulici in deloma pokvarila električni vod. Svetilke na ulici so sicer gorele, v

Vedno nedosegljivo v kakovosti ostane

Schicht-ovo milo znamke „Jelen.“

Kajti nič na svetu nas ne more napotiti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mila.

Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo milo s tem, da bi ne porabliali „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro milo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše milo!

hišah pa so ponekod ugasnile, ponekod pa so le slabo brlele. Okrog 23. ure je treščilo v Batelinjevo hišo v Knezovi ulici. Strela je odnesla kos dimnika, hušje neizgode pa ni bilo.

— **Otroške obleke:** Kristoflič - Bučar!

Iz Celja.

— **K vlišenju tečajnemu izpitu na državni realni gimnaziji v Celju** se je prijavilo 12 kandidatov. Pismeni izpit se je vršil v preteklem tednu, ustmeni pa se je pričel v ponedeljek dne 14. t. m. pod vodstvom odposlanca prosvetnega ministra g. Jeremije Živanovića iz Beograda. Od ustneninga izpita, ki bo trajal dva dni, sta oproščena dva kandidata.

— **Pasji kontumace** je v bodoče v mestu Celju toliko omiljen, da se smejo zana-prej psi po ulicah in javnih prostorih voditi na vrvi, ne da bi bili hkrati opremljeni z nagobčniki, odnosno da smejo z varnimi nagobčniki opremljeni psi prosto okrog tekati. Vsa ostala določila kontumace pa ostanejo do nadaljnjega v veljavi.

Sokol

15letnica Sokola v Štepanji vasi

V nedeljo dne 20. t. m. praznuje Sokol v Štepanji vasi pri Ljubljani 15letnico svojega obstoja in plodonosnega dela. Ob tej priliki razvije tudi svoj prapor tako, da bo svečanost tem pomembnejša. V soboto ob 21. bo obhod z vojaško godbo na čelu, podoknica kumci, v nedeljo dopoldne bodo telovadne skušnje, popoldne ob 3. na telovadišču razvije prapora, ob 4. pa javna telovadba, ki ji sledi velika veselica s sodelovanjem vojaške godbe in raznimi atrakcijami. Prireditve se udeležijo v večjem številu tudi sokolska društva iz Ljubljane in okolice. Zunanji udeleženci te svečanosti imajo na vseh progah polovično vožnjo. Izkaznice se bodo žigosale na telovadišču.

Kdor pozna naše vrle Štepance, ve, da zrajo slične proslave prav dobro organizirani in da pridejo vsi udeleženci v polni meri na svoj račun. Kdor se hoče torej lemitno zabavati in preživeti par ur v prijetni družbi gostoljubnih Štepančev, naj pohiti v nedeljo na to lepo sokolsko prireditve.

15letnica Sokola v Štepanji vasi in razvije njegovega prapora pa ne bo samo prvovrstna družabna prireditev, marveč tudi pravi sokolski praznik. Saj je znano, da ima naše Sokolstvo v Štepanjskem društvu eno najtrdnjše in najbolj zanesljivih postojank. Sokol v Štepanji vasi spada nedvomno med naše najboljše sokolske organizacije. Njegovo delo od ustanovitve do danes je lep primer požrtvovalnosti poedincev in žilavosti ter vztrajnosti društva kot takega. Zato je dolžnost vseh bratskih sokolskih društev, osobito onih iz Ljubljane in okolice, kakor tudi vse Sokolstvo naklonjene javnosti, da se v čim večjem številu udeležijo svečanosti štepanjskega Sokola.

Župni zlet v Trbovljah

V nedeljo 6. t. m. je priredila celjska sokolska župa zlet v Trbovljah, kjer je bil ta dan odprt novi sokolski dom. Zleta se je udeležilo nad 600 članov in članic, ki so se v veličastni povorci napotili s kolodvora pred Sokolski dom. Tam je goste in mnogoštevilno občinstvo pozdravil predsednik kulturnega odbora br. Karel Omerza, nakar se je pričela otvoritvena slavnost. Br. Rudolf Ročak, graditelj doma, je na svečan način predal ključ starosti trboveljskega Sokola, br. Jos. Goropevku, ki je izročil dom njegovemu visokemu namenu. Podst. br. Mirko

Sušnik se je nato zahvalil vsem, ki so pripomogli Sokolu do toli lepe zgradbe, predvsem pok. br. Počivavšku in br. Dežmanu, ki je brezplačno odpustil prostor za telovadišče in zgradbo doma. V imenu župe se je zahvalil za sprejem starosta br. dr. Gvidon Serce, ki je prisrčno čestlil trboveljskemu sokolstvu na njegovem lepem in veličastnem domu. Govoril je še v čenu starešinstva JSS br. Joža Smertnik in br. dr. Krevl za ljubljansko sokolsko župo, nakar je godba zaigrala jugoslovensko himno. Članstvo je potem odšlo k skušnjam za popoldanski nastop.

Novi Sokolski dom je pravcata palača, ki je Trbovljam lahko v čast in ponos. Zgrajen je po preizkušenem vzorcu čeških sokolskih domov ter je silno udobno opremljen v duhu modernega časa. Poleg društvenih prostorov in telovadnice se v njem nahaja tudi kino, ki bo redno dajal predstave.

Popoldne se je pričela javna telovadba. Nastopili so člani s praškimi vajami in za njimi naraščajniki. Za njimi so izvajali člani lepe vaje na bradli, drugo in na kosi, potem pa so nastopile članice in za njimi zopet naraščaj. Javno telovadbo je zaključil nastop dveh šestnajstoric članov in članic celjske sokolske župe, ki so ob velikem aplavzu izvajali praške vaje. Telovadbi je prisostvovalo več tisoč ljudi. Po končanem sporedu se je razvila prosta zabava, ki je v anlmiranem razpoloženju tekla pozno v mrak.

Sokolsko društvo v Krškem proslavi 20. t. m. 20letnico. Spored: 1. Sprejem gostov ob 10.30 na kolodvoru. 2. Povorka po mestu. 3. Ob 13.30 skušnje telovadnih točk. 4. Sprejem gostov pri popoldanskih vlakih. 5. Ob 15.30 javna telovadba. 6. Po telovadbi ljudska veselica na sejmšču. Sodelujeta sokolski fanfari iz Zagreba in Krškega. Prvi nastop sokolske konjenice. Polovična vožnja na železniških progah Ljubljana, Maribor, Sisak, Videm, Krško in nazaj za čas od 19. do 21. t. m. Izkaznice za polovično vožnjo pri bratskih sokolskih društvih. Vsa člana mora imeti v redu tudi sokolsko legitimacijo ter na vstopni postaji kupi cel vozni listek, ki velja nato za brezplačen povratek. V slučaju slabega vremena se vrši prireditve v notranjih prostorih sokolskega društva. Vabimo vse, ki se za razvoj Sokolstva zanimajo, k obilni udeležbi. — Zdravo! 628a

Poslano*

Na anonimni napad, priobčen v »Nac prejus« št. 24, leta 10, z dne 12. t. m. pod naslovom »Nacionalizem v teoriji in praksi«, smatra podnacionalna družba kot generalna zastopnica tiskarne »Edinost« v Trstu potrebno podati javnosti sledeče

POJASNILO:

Družba Yougoslave Express Réclame Company, družba z o. z., je prevzela generalno zastopstvo tiskarne Edinosti in kot taka zbira za njo naročila za tiskarska dela.

To ji omogočajo s svetovnim tiskarskim trgom relativno visoke cene tiskarskih del, katerim lahko konkurira tiskarna »Edinost« navzile visoki zaščitni carini (80—500 zlatih Din, t. j. 880—5500 Din) s 15 do 25 odstotkov nižjimi cenami.

Položaj tiskarne Edinost v Trstu je že dovolj poznan in je naravnost hudobija onih, ki hočejo te že itak tako oškodovani in v težkem položaju se nahajajoči tiskarni odjeste še ono malo zaslužka, s katerim zamore vzdržati večino našega tiska v Primorju. — Koliko je v zbiranju tiskarskih naročil za tiskarno Edinost teoretičnega nacionalizma, zamore vsakdo sam po gorenje navedenem sklepati.

Yougoslave Express Réclame Company, družba z o. z. v Ljubljani. Generalno zastopstvo tiskarne Edinosti v Trstu. 629a

* Za »Poslanec uredništvo ne odgovarja

Valeo velikanskega uspeha, ki ga je dosegel senzacionalni vefilim

Čudotvorni sanatorij za pomlajevanje

DOKTOR SATAN

smo podaljšali predvajanje istega še za danes.

Izvanredna igra in izvrstne maske največjega filmskega umetnika sveta, slavnega

LON CHANEY-A

ter originalna vsebina omenjenega vefilima daleč prekašajo vsako pričakovanje. Imeniten je LON CHANEY posebno v scenah ko nastopa istočasno kot dr. Satan in njegova žrtev grabisti sluga.

Razven sijajnega kompletnega programa Dr. Satan predvajamo še danes izvrstno najnovejšo burko

„ON SE ŽENI“

v kateri briljira „ON“, princ smeha — priljubljeni

HA-HA-HAROLD LLOYD

Jutri sledi novi senzacionalni spored! — — — Pazite na naše oglase!

ELITNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani.

Gospodarstvo

Češkoslovaški trgovinski stiki z Jugoslavijo

Češkoslovaški državni trgovinski statistični urad je izdal »Mesečni pregled zunanje trgovine ČSR« za april. Iz te pregledne statistike posamezno zanimive podatke o uvozu, odnosno izvozu ČSR v Jugoslavijo. — Pregled je sestavljen tako točno, da je zabeleženo vse blago, ki je bilo uvoženo, odnosno izvoženo v minimalnih količinah. V naslednjem podajamo kratek pregled zunanje trgovine ČSR napram Jugoslaviji.

UVOZ

vrsta blaga	kg (komadov)	april 1926	april 1926	Od januarja do aprila 1926	Od januarja do aprila 1926
zito in mlinski izdelki	14.000.176	15.996.802	47.146.381	60.996.179	
mineralije	10.829.595	1.771.576	50.860.554	7.568.128	
odpadki	1.273.039	1.309.153	6.237.561	7.219.126	
les, premog in šota	1.001.197	1.242.782	3.122.929	3.859.916	
sadje in zelenjava	207.474	1.341.913	876.731	5.734.785	
kemične snovi in produkti	837.550	844.750	3.556.490	3.803.392	
železo in železni izdelki	250.503	333.314	1.117.822	1.101.095	
maščobe	76.908	966.572	350.037	4.212.329	
živina	4.006	5.398.348	14.279	20.619.925	
materijal za barve	68.439	216.423	580.385	2.097.363	

Slede vrste blaga, ki so po količini in vrednosti manjše. Celokupni uvoz ČSR iz Jugoslavije je znašal v aprilu 23.091.763 kg in 4.252 komadov v vrednosti 31.802.204 Kč, od januarja do aprila pa 114.712.000 kg in 15.154 komadov v vrednosti 125.516.982 Kč.

IZVOZ

vrsta blaga	kg (komadov)	april 1926	april 1926	Od januarja do aprila 1926	Od januarja do aprila 1926
železo in železni izdelki	2.324.647	5.781.982	6.862.742	72.154.261	
bombaževina in blago	488.290	26.864.343	1.762.567	99.171.591	
zažigalni material	183.372	8.241.600	2.886.599	116.224.916	
volna in volneno blago	77.223	10.569.406	330.582	45.686.387	
usnje in usnjeni izdelki	89.553	5.110.133	233.955	14.933.977	
lan, konoplja, juta	108.863	2.823.019	399.399	10.216.827	

Celokupni izvoz ČSR v Jugoslavijo je znašal v aprilu 8.056.345 kg in 27.654 komadov v vrednosti 75.528.345 Kč, od januarja do aprila pa 29.947.074 kg in 125.425 komadov v vrednosti 420.747.120 Kč.

—g Hišni posestniki in zakon o neposrednih davkih. Povodoma novega zakonskega osnutka o izenačenju neposrednih davkov je poslal glavni savez hišnih in zemljiških posestnikov v Beogradu vsem narodnim poslanecem spomenico, v kateri zavzemajo hišni posestniki svoje stališče napram novemu zakonu. Po mnenju hišnih posestnikov je 20% obdavčenje dohodkov od posloplj in zemljišče pogubno za vsakega davkoplačevalca. Pri obdavčenju dohodkov od posloplj je treba priznati poleg 20% na amortizacijo tudi stroške za vzdrževanje in vse druge izdatke. Vsa posloplja, ki so bila v vojni porušena ali poškodovana, kar velja osobito za Beograd, Smederevo, Sabac itd., morajo biti pet let davka prosta. Davka morajo biti oproščena tudi ona posloplja, ki so bila po novem gradbenem zakonu oskudovana, odnosno so ostala nepopravljena. Za 15–20 let je treba oprostiti davka vse manjše pritlične hiše, ki so bile zgrajene v smislu gradbenega zakona. Vseh davkov morajo biti oproščene kmetske hiše. Samo-

upravne doklade je treba maksimirati. — Obresti od zaozlatih davkov naj se znižajo na 6%. Glede komorskega in invalidskega pribitka je treba uvesti procentualno pravično in progresivno obdačenje, ne pa kakor je zdaj pavšalno.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. junija t. l. ponudbe za dobavo 1000 kg jutenih nití ter za dobavo 1000 kg barvaste čistilne volne; do 22. junija t. l. za dobavo instalacijskega materiala za saniranje stranišč; do 25. junija t. l. za dobavo 2 manometrov (Doppelkontrollmanometer). Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 21. junija t. l. ponudbe za dobavo razne železnine. — Direkcija državnega rudnika v Ljubiji sprejema do 25. junija t. l. ponudbe za dobavo 3000 m elektrolitičnih bakrenih vrvi, za dobavo 500 kilogramov kave v zrnu ter za dobavo 10 tisoč skatljic vžgalic. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. junija t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materiala (cevi iz medi, žes-

lezo, kositer, pločevina-železna, iz medi, besla, usnje, gonilni jermeni, četke, smola, metle, portlandcement mlo, smrkovo platno, olje, električne žarnice, izolirane žice itd.); dne 10. junija t. l. pri artiljerijskem oddelku IV. armijske oblasti v Zagrebu, Jezuitski trg 4, glede pobiranja svinca iz vseh zaščitnih nasipov vojnih strelšč; dne

15. junija pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede predelave 8000 kg podolgovatih svinčenih zaliv iz starih zaliv, dne 16. junija t. l. pa glede dobave raznega orodja in strojev. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono

Grof Salm o novem poklicu

Grof Hermann Salm je mož, pred katerim na Madžarskem vse trepeče. Svoj čas je bil poveljnik oddelka belih gardistov v Transdanubiji, kjer je lastnoročno ubijal in obešal madžarske boljševike in druge vladi sovražne elemente. Med drugim je ustrelil tudi znanege veleposelnika Toszegija in sicer vpricho njegove žene.

Grof Salm se je nastanil zdaj v Budimpešti kot avtomobilski podjetnik. Ima štiri avtomobile, garažo in soferje, ki so bili kot vojaki pod njegovo komando, ko je delal na Madžarskem red. Salm vozi izletnike v okolico Budimpešte. Tudi židje imajo dostop do njegovih avto-taks. Vozji jih na izlete in tudi nazaj jih pripelje žive. In baš v tem je senzacija. Pred šestimi leti je namreč tudi vozil židje v okolico samo s to razliko, da se ni nihče več vrnil v Budimpešto. Grof Salm je imel posebno piko na žide in baš si je na njihov račun zbral toliko denarja, da si je kupil štiri avtomobile, s katerimi se je zdaj lotil novega poklica. Časi so se spremenili in grof mora služiti denar na pošten način.

Mednarodni tatovi pod ključem

Brnska policija je aretirala v petek dva poljska žida — Abrahama Absteina in Abrahama Tannenbauma, ki sta v družbi dveh drugih prijateljev tuje lastnine kradla po brnskih trgovinah blaga. Izdajala sta se za bogata trgovca z manufakturnim blagom. Stanovala sta pri neki znanici, ki rada vzame pod streho razne sumljive elemente. V Brnu sta hodila po trgovinah in ogledovala blago, češ, da ga hočejo kupiti na debelo ali pa vzeti v komisijo. Abstein je izbral Tannenbauma si je pa ta čas ogledal skladišče. V ugodnem trenutku je znaknil cel kos blaga in ga skril pod svrhnico. Ko je tovariš opazil, da se je tatvina posrečila, je izjavil trgovcu, da si je premislil in da bo kupil prihodnje. Tako se je zgodilo, da je trgovec opazil krajo šele po odhodu premetenih tatov, ali pa sploh ni opazil, da mu manjka kos blaga.

Policija je ugotovila, da sta nakradla na ta način blaga za 7000 Kč. Po drugih mestih sta nakradla še več. Da odvrneta od sebe sum, sta se izdajala za brata Marguisa iz Katovice, ki imata veliko tovarno za suknjo. Včasih sta se izdajala za zeta bogatega trgovca Rosenberga iz Biale na Poljskem. V Brnu sta se mudila že teden dni in kradla samo najfinšeje blago. Druga dva tovariša sta blago prodajala. Za prodajo so si izdelali vzorčni cenik tako, da jim policija glede obrata ne more ničesar očitati. Davkov seveda niso plačevali, ker tvrda Abstein in Tannenbaum ni bila vpisana v trgovski register. Na Češkoslovaško sta prišla brez potnih listov. Policija ju je izročila okrajnemu sodišču v Brnu.

Zlato na dnu morja,

Vam ni dosegljivo, pač pa dobite najboljših oblačil po najnižji ceni pri tvrdki

Drago Schwab, Ljubljana

Okraden avtor

Nedavno so igrali v Budimpešti enodejanko »Luči«, ki jo je spisal neki Szalai. En dan pred premiero je prišel v gledališče 14letni gimnazijalec Julij Tobak iz Szolnoka in sporočil ravnotelehu, da je avtor »Luči« Szalai enodejanko njemu ukradel. V dokaz svoje trditve je pokazal izvornik enodejanke tako, da ni bilo dvoma, da je gimnazijalec res avtor. Kaj pa je Szalaiem, ki je stopil prejšnji večer v fraku pred ožjo družbo in dosegel pri glavni skupščini velik uspeh? Možno je literarno tatvino odločno tajiti. Za zadevo se je začela zanimati policija, ki je kmalu odkrila nov družabni skandal. Szalai se piše v resnici Schreiber. Med vojno je študiral gimnazijo, med revolucijo je bil poročnik v honvedskem ministstvu, za časa komunne ordonancijski častnik generalnega štaba, po padcu boljševizma je pa vstopil

koč aktivni v belo armado in prevzel važno mesto v volilni pisarni Friedrichove vlade. V tem času je zelo obogatel. Poleg tega se je hotel bogato oženiti, kupil je restavracijo in razmetaval ogromne vsote. Ko mu je zmanjkalo denarja, je začel krasti. Bil je aretiran in obsojen na večletno ječo. Ko je prišel iz ječe, si je nadel ime pisatelja Szalaja, ki je na Madžarskem zelo popularen. Nastanil se je na kmeth in sprejemal slavospeve. Seznanil se je tudi s študentom Tabakom, ki mu je izročil enodejanko »Luči« v oceno. Enodejanka se je imenovala prvotno »Samson«. Schreiber jo je pekrstil in poslal gledališkemu ravnatelju, da jo vprizore. Avtor je pravčasno izvedel, da namerava vprizoriti njegovo delo pod tujim imenom.

Mož pa kljub skandalu ni izginil iz Budimpešte. Hodi še vedno po kavarnah in pripoveduje, da je Tabak falot. Od mladih avtorjev zbira rokopise pod pretvezo, da jih spravi v denar. Avtorjem svetuje, naj mu izroče svoja dela, češ, da drugače ne bodo nikoli vprizorjena. On da lahko pomaga z denarjem bodoče žene do slave. Pri tem pa mož sploh ni zaročen. Kljub temu mu gredo pisatelji na lim. Budimpešta je pač gnezdo pustolovcev in goljufov.

Letalska nesreča v Olomucu

Vnedeljo zjutraj sta startala na olomuškem aerodromu dva voj. aeroplana, ki sta hotela poleteti v Malacek na strelske vežbe. Aeroplan, ki ga je vodil pilot Atto Beneš, je padel z višine 100 metrov in se razbil. Pilot je bil na mestu mrtve. Beneš je hotel v višini 100 metrov naglo okreniti aeroplan in poleteti navpično. Pri tem se je aeroplan polomil in strnoglavlil na tla. Vojasim avijatikom je prepovedano delati take nevarne eksperimente tako nizko, ker se lahko aeroplan prevrne in pade. Nesrečo v Olomucu je zakrivil letalec sam. Beneš je bil sploh preveč pogumen. Nedavno je bil radi drznega eksperimenta z aeroplanom kaznovan z domačim zaporom. Poveljnik polka ga je še tik pred poletom opozoril, naj bo previden.

Osveženje volnenega blaga. Pestišče korenin navadne milnice kuhaj kakih petnajst minut, in sicer v enem litru vode, kateri doda malo špirta in dekstrina. Te tekočine precedi in operi v njej blago, takoj ko se voda ohladi. Ako niso zginili vsi madeži, pusti blago nekaj časa v tekočini, obesi ga na vrv in zlikaj ga še precej mokrega z vročim likalnikom na obratni strani. Na ta način operiš lahko volneno obleko in odeje. Čestokrat zadostuje, da skratkaš le stvari z ostro krtačo, pomočeno v to tekočino.

ZAHVALA.

Podpisani se iskreno zahvaljuje vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so na kakršnikoli način pomagali v času bolezni in smrti in spremili k večnemu počitku našega nepozabnega soproga in očeta

ANDREJA BURGERJA
poselnika in gostilničarja v Postojni.

Posebno bodi izrečena zahvala preč. g. dekanu Krhne, gg. dr. Gruđen in podesta Marino Marini, gasilnim društvom Postojna in Vel. Otok, godbenemu, pevskemu, rokodelskemu društvu, društvu sv. Andreja, gostilničarski zadrugi, gg. učiteljem. Sport-Juventus, učencem in učenkam meščanske šole v Postojni, vsem darovateljem vencev, končno gg. Franju Žagarju, trgovcu z vinom itd. v Trstu, in Josipu Vadnu s soprogo Rezikio v Postojni za njihov neprecenljiv trud med boleznijo in smrtjo blagega pokojnika.

V Postojni, dne 14. junija 1926.

Žalujoča rodbina Burger.

Dijaškim staršem, privatnim in rednim dijakom srednjih šol.

Profesorji privatne gimnazije »Hajduković« nameravajo pripravljati učence-ke iz predmetov za vse razrede gimnazije. Pričelo se je vpisovanje za jesenski in zimski tečaj, to je za učence-ke, ki žele polagati izpit koncem avgusta ali meseca januarja. Predavanja se začno 5. junija t. l. Na šoli so ti-le tečajji:

1. Za redne učence-ke, ki so padli iz enega ali dveh predmetov;
2. Za učence, ki žele vstopiti v vojno akademijo;
3. Za privatne učence-ke, ki žele, da privatnim potom dovršijo eden ali več razredov gimnazije, da bi tako nadomestili izgubljeni čas;
4. Za privatne učence-ke, ki so iz kakihkoli razlogov ostali brez šole, pa jim je potrebna;
5. Privatni učenci-ke, ki so v državni ali kak drugi službi ter jim zaradi premajhnega števila šolskih let ni zagotovljena ekstenza, lahko kot privatni učenci-ke v dobi enega tečaja dovrše po nekoliko razredov;
6. Redni učenci-ke, ki so zavoljo slabih redov ali bolezni ali iz kakega drugega razloga izgubili kako šolsko leto, lahko na tej šoli v kratkem času vse nadomestijo;
7. Redni učenci-ke iz drugih strokovnih šol, lahko preko te šole prestopijo v gimnazijo in jo dovrše;
8. Vsi učenci, obrtniki, uradniki in drugi, ki si iz kakršnegakoli vzroka žele gimnazije, jo preko te šole v kratkem času lahko dosežejo.

Vsak učenec-ka te šole polaga konec tečaja izpit pred komisijo državnih profesorjev ter dobi izpričevalo o dovršenju razreda iz državne gimnazije, kar ima isto vrednost, kakor da je bil redni učenec državne gimnazije. Nastavljeni so samo strokovni in najposposnejši profesorji in je vsakemu marljivemu učencu-ki uspeh zagotovljen.

Priprava znana za najboljšo. Šola deluje že nekoliko desetletij. Pogoji jako povoljni.

Za stanovanja (s hrano ali brez nje) za učence iz notranjosti države, (ki sami tega ne morejo storiti) poskrbi zavod.

Natančnejša pojasnila daje in vsak dan vpisuje D. POPOVIĆ, Beograd, Mutapova ul. 34 (Čubura). Telefon 16-63.

26. junija do 5. julija 1926

Pod pokroviteljstvom Voj. Veličanstva Kr. lja

VI. LJUBLJANSKI

MEDN. VZORČNI VELESEJEM

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava naše države. Zbirališče trgovcev, obrtnikov in industrijalcev. Razstavlja se samo prvovrstna podjetja — Cene brezkonkurenčne. TOREJ NAGRODNE: IZ OGLEJ IN NAKUP VSAKOVREŠNEGA BLAGA. PRIMA VARNOSTA. LEHTEJENJA upravičeno DO 50% ZNIŽANJA NA VSEH VLAHIN (udi brezvoljnih razst. S. O. E.) — CENA DOK. — NAJČEŠČEJA PRILIKA ZA IZLETE IN OBISK ALPSKIH KRAJEV IN KOPALIŠČ DIVNE SLOVENIJE.

Tehnične novosti. — Razstava »SLOVENSKA ZENA«, HIJIGIENSKA RAZSTAVA. STANOVANJA PRESKREJENJA. Legitimacije se daje v denarnih zavodih, gospodarskih društvih, potniških pisarnah i. t. d., i. t. d. 4.50-a

Mag. št. 15483/ref. IX.

1804

Razpis.

Gerentski svet mestne občine ljubljanske razpisuje oddajo gradbe

tovarniškega dimnika in obzidave parnih kotlov v mestni klavnici.

Pravilno opremljene in sestavljene ponudbe je vložiti najpozneje do

5. julija 1926 popoldne

pri mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ul. 1.

Razpisani pripomočki: načrti, opisi in pogoji so na vpogled, oziroma se dobijo pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 14. junija 1926.

Za jugoslovanski patent št. 1474 od 1. marca 1923 na

„SPRAVA NA VALJKE ZA ISPREDAJNE PAMUKA“

(Walzenstreckwerk für Baumwolle)

in dodatni patent št. 1475 od 1. marca 1923 na

„SPRAVA NA VALJKE ZA ISPREDAJNE KOD PREDILNIH STROJEVA“

(Walzenstreckwerk für Baumwolle)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene

ponudbe na: Ing. Milan Šakič

LJUBLJANA, Selenburgova ulica 7. 1799

SANATORIUM Dr. Szegő

— ABBAZIA (Italia) —

Prvorazredni zavod. — Vlastito morsko kupališče.

Dietno liječenje na razne načine: za očvršćivanje, debeljanje i jačanje. — Sve moderne fizikalne sprave za liječenje. — Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje.

93-T

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani :: prodaja 21-T

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I

15 letno jamstvo

najboljšeje STOEWER šivalni stroji s pogreznjivim transporterjem (grabeljce); z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6. I. 219-L

Telefon št. 980.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo prežalostno vest, da je v torek, dne 15. junija ob pol 8. uri, po kratkem trpljenju preminul naš ljubljani soprogo oče in brat, gospod

Franc Janc

trgovec in posestnik

Pogreb blagopokojnika bo v četrtek dne 17. tm ob pol 15. uri iz hiše zalosti Stara pot št. 2 na pokopališče pri Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 15. junija 1926.

Marica Janc soproga. — Marjan in Božena otroci. — Peterj Alojzija, brat in sestra.